HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

האונן ומחוסר כפורים צריכין טבילה לקדש אבל לא לתרומה. מתני' ליתנא טבילה [ה] אבל הערב שמש לא כדדייק לקמן (דף כג.) בכלים הנגמרים והכי נמי מתני' בזבחים ברייש טבול יום (דף נט.) דקתני דייק על הך מתניתא היכי דמי לתמיד דעתיה מטמאת ארץ טמאת מעלייתא הוי אם כן מתני' דלא הערב שמש בעי וגמ' רש"י פי' כן התם דלא בעי הערב שמש והא דתנן התם טבול יום ומחוסר כפורים אין מוקלין בקדשים לאכול לערב מתני' דמחוסר כפורים בעי הערב שמש מיהא למימר משום טבול יום נקטיה אבל לר"י דאמר בעירובין בפרק קמה (דף נב.) התם שהיתה עליה לידה או זיבה מבעיה מעת ועתה בשופר טובלת ואוכלת בקדשים לערב והתם לא תני טבול יום וי"ל דלערב דנקט מיירי שהיה עומדת עם בשעת הקרבה אלא סומכת לה על מזקת ג"ד אוכלת לערב דמזקה אין ג"ד מתעלין וק"ל דלאחר חצות תמתרי שכן מצינו גבי עומר (מנחות דף סח.) הרחוקים מחצות ואילך מותרין לפי שאין ג"ד מתעלין ויש לחלק דהתם בקרבן צבור ממהר טפי לעשות עד חצות אבל קרבן יחיד מתחיל כל היום אבל טפי לא כדי שלא יכשל על ידם וכי תימא אחר תמיד של ערב תמתרי

[ה]האונן ומחוסר כפורים צריכין טבילה לקדש אבל לא לתרומה: **גמ'** בקדש מ"ט לא א"ר אילא מפני שכבידו של כלי חוצץ והא מדסיפא משום חציצה רישא לאו משום חציצה דקתני סיפא ולא כמדת הקדש מדת התרומה שבקדש מתיר ומנגיב ומטביל ואחר כך קושר ובתרומה קושר ואחר כך ממטביל רישא וסיפא משום חציצה דאי אשמעינן רישא הוה אמינא היינו טעמא דלקדש לא משום כבידו של כלי דאיכא אבל סיפא דליכא כבידו של כלי אימא לקדש נמי לא הוי חציצה ואי אשמעינן סיפא הוה אמינא היינו טעמא דלקדש לא משום

דקיטרא

האונן. פלג גופא קמתו: **ומחוסר כפורים.** כגון זב שטבל ליום שביעי לספירתו והעריב שמשו ולמחרת הוא קרוי מחוסר כפורים שעדיין גמר טהרתו תלויה בקרבנו: **צריכין טבילה.** לאחר שהגיע קרבנו שם ולמה לאכול קדש ובגמרא[ב] מפרש טעמא: **גמ' שכבידו של כלי חוצץ.** כבידו של כלי הפנימי המכניד על המיטן שהוא מונח בתוכו חוצץ בפני המים ואין טבילה עולה לו לזה ולא לזה ולקמן (דף כב.) פריך מי הכי והתניא תרומה נמי: **והא מדסיפא.** דמעלה מחריתי דתניא בסיפא הוה טעמא משום חציצה ריפא לזו משום חציצה לחי טעמא דתרוייהו משום חציצה ולמשמעין דגבי קדש כל דהמי לחציצה פוסל בו ובתרומה לא פסלה פלג חציצה גמורה לתרוייהו ליתני חדא מינייהו:

מהדוקי

כדאמרינן ריש תפלת השחר (ברכות דף כו:) שהולך וקרב על הערב הלכך כיון שאין לו זמן קבוע מספקין לה בכל הספק אי נמי כרבי יהושע בן ברוקה שאמר ריש תמיד נשחט (פסחים דף נט.) שחטאת העוף קרב לאחר תמיד העריב והכי מפרש הר"י בריש תמיד נשחט גבי מחוסר כפורים שטובל ואוכל בקדשים לערב דלא נקט ערב משום הערב שמש פלג לפי שאינו עומד לעולם על קרבנו כדפי' ומומר על מזקת כהנים וכן ים לפרש ההיא דלכיתות בריש פרק מחוסרי כפרה (דף ח:) [גר] מעוכב לאכול בקדשים עד שיביא קנו הביא פרידה אחת שאינה אוכל בקדשים לערב (ג) דרבותא נקט ואע"ג דאם הביאום שאינה תרוייהו לא יאכל עד הערב היכא דמומר על מזקה כדפרי' אבל ביכא למימר התם משום הערב שמש דלא צריך כדפרי' ועוד דלא מזכיר התם עבילה וגם לא מצינו מחוסר כפרה הלריך עבילה רק מחוסר כפרה דטעמא דאבל בגר לא מצינו לו וכן תנן (פרה פ"ק מ"ה) כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים מטמא [ד] הקדש וכו' אחר ביאתו מותר בכולן משמע כל שהוא מדרבנן מותר מיד בלא הערב שמש ומהאי דפריש תירץ הר"ר שמואל מרגו"ש הא דתניא בפ"ב דזבים (דף יח. ושם) גבי מתני' דכלי שנטמא בולד הטומאה שמטבילין אותו ביו"ט ואמרי' והא בעי הערב שמש ותירץ דכיון דולד טומאה דרבנן לא בעי הערב שמש והכי משמע בירושלמי דתרומות פ"ב גמרא המטביל כליו בשבת וכי מתקן מנח לכתחילה תני נפל כליו לתוך הבור מעריס עליו ומטבילו לכותר ביום טוב ובשבת תרי תמורתי תרי חמור בשבת שנטמא בולד הטומאה וחד חמר בכלי שנטמא בולד הטומאה מתיב מתן לחמר בולד הטומאה למתן לחמר בולד הטומאה תפי' בכלי שנטמא בולד הטומאה שמש כלומר התינח לדידי לתוקימנא ליה בולד הטומאה שפיר לא בעי הערב שמש פלג לדידך דמוקמית ליה בחול הא טעון הערב שמש ולא חזית למשתמודי ליה רק בחול מ"ל הוה ליה מטביל משבת לחול ומוקי לה ברולה להשתמש [ה] בולד הטומאה צריך ליה הערב שמש ולא חזית לשתמודי ליה רק בחול מ"ל הוה ליה מטביל משבת לחול ומוקי לה ברולה להשתמש [ה] לעולם חולין דטבול יום צרי בחולין פלג הערב שמש והשתא לדבריו מוקמי מתני' דפיאה [סס] לחין מטבילין כלים שנטמאו בולד הטומאה בהמה מיירי לאכול תרומה מי נמי בחולין על טהרת תרומה ולא צרי בטומאה דרבנן רק ע"י הערמה גם שמעתא דפיאה ע"י הערמה מיירי ובולד הטומאה אפילו על ידי הערמה לא וכי צרי התם בזמתני' מלין בדלי טמא והוא טהור מלינו הך הערמה [ו] גבי ר' ישמעאל בן קמחית כהן גדול שפיפר עם נכרי בשוק ונתזה לינורא מפיו נכנס שבר בחוי ושימש תחתיו ואמאי ליזיל וליטבול כיון דטומאה דרבנן הרי לא בעי הערב שמש התם י"ל כיון דחכמים סיועינהו לנכריס כוזיס לכל דבריהם החמירו בהן והלריכו הערב שמש ובגיגורא דע"ה משמע לקמן (דף כג.) בהיסח דשפופרת דבעי הערב שמש דקאמר אמאי טמא וטבול הא מטמא [ו] וקיימא ליה ואמי קאמר הא בטומאה קמייתא לא בעי הערב שמש ולילה היכירא ואי מטמאין [ו] בעי הערב שמש ושפיר אילה היכירא לנדוקין פלג ולאי לאף של ע"ה לריך הערב שמש ועוד תנן (פרה פ"ג מ"ז) שהיו מטמאין כהן השורף את הפרה ותניא בתוספתא [ד] שהיו נוגעין בו כדפירש לעיל דבגדי חולי קדש מדרש לחטאת ואיזה היכירא לנדוקין אילה היכירא כיון דלא בעי הערב שמש כדפרי' ותירץ הר"ר שמעון דעשאוהו כטמא מת בשביעי שלו כדלעיל הלכך לף הערב שמש בעי אף לר"ש לף פירש הכי לקמן פלג עשאוהו כטמא מת ז' שלו למימי ניה ולמה ולא לענין הערב שמש והשתא קשה דמשמע דאילה הערב שמש לף בטומאה דרבנן ואלו בהיה דכל הטעון ביאת מים משמע דליכא הערב שמש ואמר הר"י [ה] דמטמא כהן השורף את הפרה מיירי כדי שיהיה טמא לטמא חולין במגעו וכן בהיסח [לינורא דע"ה וגיגורא דבכרי שנאזה מפיו] שמטמא חולין במגעו לפיכך בעו הערב שמש אף ליפנה לא משמע שיטמא חולין במגעו בהיסח דכהן השורף את הפרה וכן לקמן גבי שפופרת לא קאמר עשאוהו כטמא מת ז' שלו רק לענין הערב שמש ולא לענין לטמאות חולין במגעו והא דבעי הערב שמש אילה למימר דבפרה החמירו וגם בשפופרת טפי מבכלים הנגמרים דקגי להו בטבילה בלא הערב שמש היינו גבי חולין ותרומה לקדש ולא לחטאת והיסח דפסחים פרק חלו דברים (דף ע.) דאמר שכין שנטמא בי"ג שוגג ומטביל חומא בי"ד שוחט בה מיד כלומר דמשטמא בטבילה מתמהל כדי לעשות לה הערב שמש וכ"ת ליחום דילמא נטמא בטומאה דרבנן בלא בעי הערב שמש ועוד ליה עד לפרל להטביל דהא הויא ספק דרבנן ולקולא ועוד דרגילות מחורתא למא מטריך כ"כ ולא בטיל כ"כ ולילה לחמוהי הא שכין שנטמא היכא מי בירושלים אפי' בי"ג ומי חוץ לירושלים אפי' בי"ד ומי לא כדאמרינן התם בפילהי פרק קמא דפסחים (דף יט:) דהא י"ל דמייתי חוץ מירושלים מי נמי בירושלים ובגזיתא שאינו לא בדרך יריחה ולא בדרך עליה ובי"ד לילכא הוכחא לטבילה ברייש והקשה הר"ר אליהו לפסול הא שכין בהיסח הדעת כדאמר לעיל פילהי פ"ב (דף כ.) דאמר לבי על הסל ולא על המגריפה ופסלינהו ליה בהיסח הדעת ותירץ הר"י דלא שייך היסח הדעת לפסול רק דומיא דהתם שהיו בידו ומתם דעתיה הימנה אבל היכא שאין בידו כגון שאבד לו שייך התם היסח הדעת ליפסול [ז] והגיה הר"ר אלחנן שעד לדבריו מפרק [ז' דקקליס מ"ג] דאמר התם נמלא בעזרה שברים עולות תמיכות מטות ומשמע שעולה נקריבה ומטמא [ח] תאכל ולא מיפסלה בהיסח הדעת והקשה הר"ר אלחנן מאי דקאמר ליתנא דשוה ומטביל למשמע שכבר הוטבל ותירץ לו הר"י דאפי' הכיר בה שהטבילוה בעלים נמי מטבילין לחימת לו נשמרה בטהרה הואיל ואית ליה שהוא כולי יומא והגיגית דציפה לממרינן כלי שנטמא בולד הטומאה מטבילין ואקשינן הא בעי הערב שמש היא אומר הר"ר אלחנן דציו"ט לא בעי הערב שמש אחל להיות בע"ש עסקינן דיו"ט מכין לשבת הלכך מטבילין אפילו ביומא אחריתא אף ליתנא דמתני' לא משמע ליה אלא בכל יו"ט מיירי:

דקיטרא

תוס' ד"ה האונן וכו' והביא הר"ר אלחנן סעד וכו'. תמיהות מהרש"א זה וזה תעוכר לזרתו ויעל לבית השריפה כך היא במתני' פ"ו דקלים משנה ג' ודבלי תוס' פלג"ג:

(ה) תוס' ד"ה האונן וכו' משמע ליתנא טבילה אין לספירתו והעריב שמשו ולמחרת הוא אבל הערב שמש וכו' משמע פלג בעלי הערב שמש וגם: (ב) בא"ד אחר תמיד של ערב משמע דלא ממתניתין דמתני' דמחוסר כפורים בעי הערב שמש אלא בגמ' דקאמר מדסיפא משום חציצה רישא לאו משום חציצה דקתני סיפא ולא כמדת הקדש מדת התרומה שבקדש מתיר ומנגיב ומטביל ואחר כך קושר ובתרומה קושר ואחר כך ממטביל רישא וסיפא משום חציצה דאי אשמעינן רישא הוה אמינא היינו טעמא דלקדש לא משום כבידו של כלי דאיכא אבל סיפא דליכא כבידו של כלי אימא לקדש נמי לא הוי חציצה ואי אשמעינן סיפא הוה אמינא היינו טעמא דלקדש לא משום דקיטרא: (ג) בא"ד ורבותא נקט דאע"ג דהביאוהו שחרית כל"ל ותיובתא דשם נמחק: (ד) בא"ד מטמא את הקדש וכו': (ה) בא"ד להשמטת בהן לעורך מולין וכו' הערמה עדיפא טפי מלילו וכו' מגיה הר"י סייעתא מהא לשמר וכו' ואל תשמט מההיא דאמרינן: (ו) בא"ד ומאי ימטא ויטבול הא מיטמא וקאי ומאי קשמר כל"ל ותיובתא וקיימא ליה נמחק: (ז) בא"ד ומי מטמאין ליה בעי הערב שמש וכו' פלג ולאי לאף בצינורא של ע"ה לריך הערב שמש ועוד דקאמר לקמן שהיו מטמאין את הכהן השורף וכו' כשביעי שלו כדלקמן הלכך: (ח) בא"ד ותמר הר"י דההיא דמטמאין לכהן השורף וכו' וכן בהיסח דאמר בצינורא מיירי שמטמא מולין וכו' כמגעו דבההיא כהן וכו' וגם בשפופרת החמירו טפי וכו' לא משמע הכי פלג בכל יו"ט מיירי: